

Μάθημα 3

Ποια είναι η έννοια του κοινού καλού;

Συμφωνία μέσω διαφωνίας

Ο πίνακας συνοψίζει τις πληροφορίες που χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός ώστε να σχεδιάσει και να διδάξει το μάθημα.

Η άσκηση στις ικανότητες αφορά άμεσα την EDC/HRE.

Οι μαθησιακός στόχος υποδεικνύει όσα γνωρίζουν και κατανοούν οι μαθητές.

Οι δραστηριότητες για τους μαθητές, με τη μέθοδο, συγκροτούν το βασικό στοιχείο της διαδικασίας μάθησης.

Ο πίνακας για επιλογή **υλικού** υποστηρίζει την προετοιμασία του μαθήματος.

Ο προσδιορισμός του διαθέσιμου χρόνου δίνει ένα αδρό περίγραμμα για τη διαχείριση του χρόνου.

Άσκηση ικανοτήτων	Συμμετοχικότητα: δεξιότητες διαπραγμάτευσης. Ανάλυση: ανάλυση στόχων για κοινούς σκοπούς.
Μαθησιακός στόχος	Η πολιτική έχει δύο διαστάσεις: επίλυση προβλημάτων και αγώνα για ισχύ. Το κόστος της υποστήριξης και της συμφωνίας είναι ο συμβιβασμός.
Δραστηριότητες για τους μαθητές	Οι μαθητές διαπραγματεύονται για να καταλήξουν σε απόφαση.
Πηγές και υλικό	Κομμάτια χαρτιού μεγέθους A4 και μαρκαδόροι. Φύλλα παρουσίασης για την «πρισματική ανάλυση».
Μέθοδος	Παιχνίδι λήψης αποφάσεων, ατομική εργασία, εργασία σε ομάδες, ολομέλεια.
Προσδιορισμός διαθέσιμου χρόνου	Στάδιο 1. Οι μαθητές προσδιορίζουν τις προτάσεις τους. (10 λεπτά) Στάδιο 2. Οι μαθητές διαπραγματεύονται σε στρογγυλή τράπεζα. (30 λεπτά)

Επιπρόσθετες πληροφορίες

Η ενότητα αυτή ασχολείται με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης στόχων, που ορίζονται βάσει της κοινής αντίληψης του κοινού καλού. Καθήκον των μαθητών είναι να το προσπαθήσουν. Μπορεί να πετύχουν, μπορεί και όχι. Η προσπάθεια που θα καταβάλουν και η εμπειρία που θα αποκτήσουν είναι εξίσου σημαντική με το όποιο αποτέλεσμα.

Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού και εδώ είναι να ενισχύει και να προτρέπει. Για παράδειγμα, παρουσιάζει τρόπους διαπραγμάτευσης, αλλά δε σχολιάζει το περιεχόμενό τους.

Κατά το πρώτο στάδιο, ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στους μαθητές που αισθάνονται αποκλεισμένοι, επειδή δεν έχουν ενταχθεί σε κάποιο κόμμα.

Περιγραφή του μαθήματος

Εκκίνηση: Ο/η εκπαιδευτικός δίνει λεπτομέρειες για το πρόγραμμα

Ο/η εκπαιδευτικός αναφέρεται στο πρόγραμμα (φυλλάδιο για τους μαθητές 3.1) και υπενθυμίζει στους μαθητές πως σ' αυτό το μάθημα θα διαπραγματευτούν μια πολιτική ατζέντα. Ποιους στόχους θα προτείνουν;

Στάδιο 1: Οι μαθητές προσδιορίζουν τους στόχους τους

Οι μαθητές αποφασίζουν τους στόχους που θα προτείνουν. Μπορούν να καταθέσουν πρόταση άτομα και ομάδες. Αν και κατ' αρχάς φαίνεται πως με τον τρόπο αυτό δίνεται πλεονέκτημα στους «ανένταχτους», οι προτάσεις των κομμάτων έχουν περισσότερες πιθανότητες να ψηφιστούν και να τεθούν στην κορυφή της ατζέντας.

Οι μεμονωμένοι ομιλητές και οι ομιλητές των ομάδων προετοιμάζουν τις δηλώσεις προβολής των θέσεών τους.

Οι μαθητές σημειώνουν τον στόχο τους με μαρκαδόρο στο φύλλο χαρτιού τους.

Στάδιο 2: Οι μαθητές διαπραγματεύονται σε «στρογγυλή τράπεζα»

Ο/η εκπαιδευτικός φροντίζει ώστε η διαδικασία να αρχίσει στην ώρα της. Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο. Αν και η θέση αυτή δεν αντιστοιχεί στην πραγματικότητα σε «στρογγυλή τράπεζα», διευκολύνει την καλύτερη επικοινωνία. Κόμματα που έχουν σχηματίσει συμμαχίες, κάθονται δίπλα - δίπλα.

Βήμα 2.1: Οι μαθητές κάνουν τις προτάσεις τους

Ο/η εκπαιδευτικός ανοίγει τη συζήτηση και δίνει στον ομιλητή κάθε κόμματος και στους μεμονωμένους μαθητές την ευκαιρία να λάβουν τον λόγο. Ο/η εκπαιδευτικός τούς ζητά να αναφέρουν τυχόν συμφωνία και να προτείνουν κοινές αποφάσεις. Ταυτόχρονα, καταθέτουν το φύλλο με τις προτάσεις τους στο πάτωμα.

Βήμα 2.2: Οι μαθητές αναλύουν τους στόχους τους και διερευνούν δυνατότητες συμβιβασμού και κατάληξης σε κοινή απόφαση

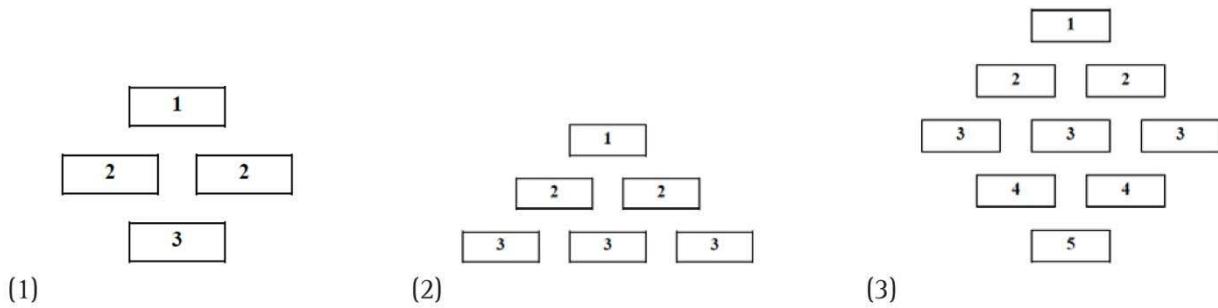
Αφού μιλήσουν όλοι οι ομιλητές, ο/η εκπαιδευτικός τους διευκολύνει ώστε να βρουν πιθανές σχέσεις και συμβιβασμούς ανάμεσα στις προτάσεις τους.

- Είναι δυνατόν κάποιες από τις προτάσεις να ταιριάζουν; Μπορούν κάποιες κάρτες να συσχετιστούν;
- Ποια πρόταση αποκλείει την άλλη; Στο σημείο αυτό, οι μαθητές θα πρέπει να παρατηρήσουν με προσοχή τις προτάσεις. Αναιρούν η μία την άλλη, ή έχουν ίδιους στόχους, αλλά χρειάζονται πολύ περισσότερη προσπάθεια, πηγές ή χρήματα;

Βήμα 2.3: Ο/η εκπαιδευτικός προτείνει ένα διαπραγματευτικό μοντέλο

Ο/η εκπαιδευτικός προτείνει ένα μοντέλο με το οποίο οι μαθητές μπορούν να σχεδιάσουν μια πολιτική ατζέντα στόχων για το κοινό καλό. Χρειάζονται χαρτιά μεγέθους A4, σημειωμένα με αριθμούς όπως φαίνεται στο σχήμα. Εισηγείται το πρώτο σχέδιο, μια απλοποιημένη έκδοση του κλασσικού μοντέλου «πρισματικής ανάλυσης» (μοντέλο αριθμός 3).

Στην παραλλαγή των τεσσάρων στόχων, δίνεται προτεραιότητα σε έναν στόχο. Δύο στόχοι κατατάσσονται στη δεύτερη θέση και ένας ακόμη, που θεωρείται λιγότερο σπουδαίος ή επείγων, στην τρίτη (ή παραλείπεται εντελώς, οπότε ο/η εκπαιδευτικός αφαιρεί τον αριθμό 3).

Το στενό μοντέλο των τριών ή τεσσάρων στόχων απαιτεί διαπραγμάτευση, καθώς δε μπορεί να υπάρξουν πολλοί στόχοι. Μια ατζέντα με λιγότερους στόχους μπορεί να εφαρμοστεί καλύτερα από κάποια που κρατά τους πάντες ευχαριστημένους, όσο κι αν είναι πιο πολύπλοκο να τη διαχειριστεί κάποιος (το δίλημμα ανάμεσα στη συμπερίληψη όλων των προτάσεων και στην αποτελεσματικότητα). Ο εκπαιδευτικός επαναποθετεί τα φύλλα χαρτιού στο πάτωμα από το μοντέλο αριθμός 1, στα μοντέλα αριθμός 2 και 3.

Καταληκτικά, ο/η εκπαιδευτικός υπογραμμίζει ότι όλα τα μοντέλα προσδιορίζουν μια πρώτη προτεραιότητα. Οπότε, μια περαιτέρω βασική δυνατότητα θα ήταν να προσδιοριστεί ένας και μοναδικός στόχος.

Βήμα 2.4: Οι μαθητές διαπραγματεύονται

Οι μαθητές καλούνται να βρουν απαντήσεις σε διάφορα ερωτήματα και να καταλήξουν σε συμφωνία. Παράλληλα, οι ερωτήσεις ανοίγουν διαφορετικούς δρόμους συμβιβασμού και υποστήριξης της πλειοψηφίας.

- Ποιο μοντέλο επιλέγουμε; Πόσους στόχους θέλουμε να εμπεριέχει;
- Σε ποιους στόχους δίνουμε πρώτη προτεραιότητα;
- Υπάρχει δυνατότητα να συμφωνήσουμε σε έναν και μοναδικό στόχο;
- Ποιους στόχους συμπεριλαμβάνουμε στην ατζέντα μας; Στόχους που αλληλοϋποστηρίζονται (οπότε ενισχύεται η αποτελεσματικότητα) ή που αλληλοαναιρούνται (οπότε ενισχύεται η συμπερίληψη περισσότερων προτάσεων);
- Το σύνολο της ατζέντας έχει νόημα;

Στο σημείο αυτό απαιτείται προσεκτική αιτιολόγηση και επιχειρηματολογία. Είναι πιθανόν τα κόμματα να έχουν ισχυρότερη υποστήριξη στους προτεινόμενους στόχους, αλλά κάποιοι άλλοι να έχουν καλύτερες ιδέες. Οπότε, το ζήτημα ποιες προτάσεις θα έχουν υψηλότερη προτίμηση είναι ανοικτό.

Η συμπερίληψη στόχων που αλληλοαναιρούνται (π.χ. οικολόγοι + συντηρητικοί) είναι συνήθης στους συνασπισμούς κομμάτων ή στην κοινή συμφωνία μεταξύ τους. Το εξορθολογισμένο μοντέλο στόχων (όπου όλα προσδιορίζονται από ένα κόμμα) είναι πιο ανταγωνιστικό και συγκρουσιακό. Κατά συνέπεια, η επιλογή ανάμεσα στα μοντέλα αυτά είναι εξίσου επιλογή πολιτικού πολιτισμού, και αφορά τους τρόπους διαχείρισης του πλουραλισμού στη δημοκρατία. Ο/η εκπαιδευτικός παρατηρεί τον τρόπο που χειρίζονται το ζήτημα οι μαθητές, και αποφασίζει ανάλογα αν θα αναφερθεί σ' αυτό στη συνέχεια.

Οι μαθητές μετακινούν τις κάρτες στο πάτωμα, ώστε να δημιουργήσουν την ατζέντα τους (να σχηματίσουν σχήμα πρίσματος ή πυραμίδας). Αν υπάρχουν πλέον του ενός μοντέλα με ίδιους σκοπούς, χρησιμοποιούνται αντίγραφά τους, ώστε να μπορούν να συγκριθούν.

Στο τέλος της διαδικασίας, οι κάρτες τοποθετούνται σε χαρτί σεμιναρίου και δημιουργούν πόστερ, που θα χρησιμοποιηθούν στο επόμενο μάθημα.

Βήμα 2.5: Οι μαθητές ψηφίζουν

Στο τέλος της συνάντησης, οι μαθητές ψηφίζουν με ανάταση της χειρός. Αν έχουν προκρίνει μία ομάδα στόχων, τότε αναμένεται το αποτέλεσμα να είναι ομοψηφία.

Αν έχουν επικρατήσει περισσότερα του ενός, τότε οι μαθητές ψηφίζουν γι' αυτά.

Σ' αυτή την περίπτωση, ο/η εκπαιδευτικός προτείνει την ακόλουθη διαδικασία ψηφοφορίας, η οποία θα πρέπει να αποφασιστεί δια ψήφου, πριν αρχίσει η κανονική ψηφοφορία: αν ένα μοντέλο ξεπεράσει σε ψήφους το 50% των προτιμήσεων, γίνεται αποδεκτό. Σε αντίθετη περίπτωση, διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία ανάμεσα στα μοντέλα που έχουν τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων. Για να αντιμετωπιστεί το θέμα των αποχών, το μοντέλο με το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων γίνεται αποδεκτό.